

ROUSSEAU

7

HELOISE

2

PA6484

P6

V. 1

010720

1080022102

EX LIBRIS

HEMETHERII VALVERDE TELLEZ
Episcopi Leonensis

C. alt

ANTI-LUCRETIUS,

S I V E

DE DEO ET NATURA.

T O M U S P R I M U S.

Pondera quot rerum stupuisti, Europa, gerentem!
Et magni latuit pars tamen ingenii.
Ecce patet: crescit post funeris: quoque recedet
Longius; hoc famam judice, major erit.

Peint par Hyacinthe Rigaud.

Grave par J. Daulle G^r du R.

CANTI-LUCRETIUS,

S I V E
DE DEO ET NATURA,
LIBRI NOVEM.

EMINENTISSIMI S. R. E. CARDINALIS
MELCHIORIS DE POLIGNAC

OPUS POSTHUMUM;

*Illustrissimi Abbatis CAROLI D'ORLEANS DE ROTHÉLIN
curâ & studio editioni mandatum.*

TOMUS PRIMUS.

C. O. M. A. A. T. A. L. O. N. S. I. N. A.
Biblioteca Universitaria

PARISIIS,

Apud HIPPOLYTUM-LUDOVICUM GUERIN,
& JACOBUM GUERIN, viâ San-Jacobæâ, ad insigne
Sancti Thomæ Aquinatis.

M. D C C. X L V I I.

CUM APPROBATIONE ET PRIVILEGIO REGIS.

46958

UNIVERSIDAD DE VIGO LEON
Biblioteca Universitaria y Taller

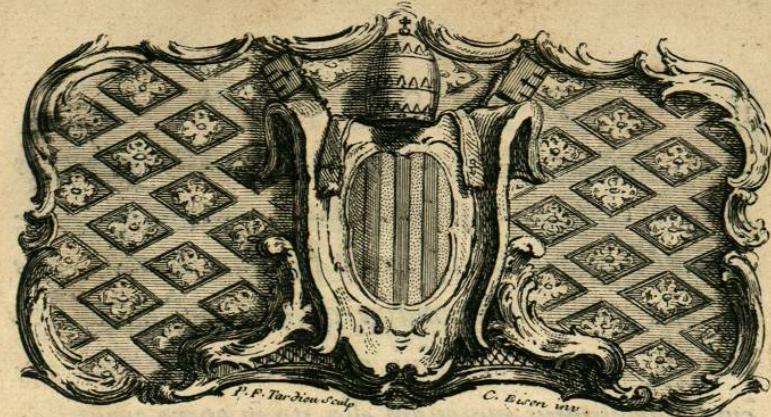
PA 6484
P6

ANTI-HUERTE
ANNA.
DE DHO ST. MATHIAS
PIETRI MOTIVI
EMINENTISSIMO R. E. C. M. A. M.
MELCHIORIS DE FONSECA
GREGORII X.
TOMAS HUMBERTUS
UANL
FONDO
EMETERIO VALVERDE Y TELLEZ

FONDO EMETERIO
VALVERDE Y TELLEZ

8888

SUMMO PONTIFICI
BENEDICTO XIV.

BEATISSIME PATER,

Quæ duo plurimum habent apud Deum hominesque sanctitatis, Religio & amicitia, ea me ad proferendum in lucem sacrum hunc Poëeos factum impulerunt, & cumdem nunc commendant benevolentia

a

010729

Tuæ, Tuæque pietati. Totum hujuscce Poëmatis opus Religio concepit ac peperit : hæc amœnissimos splendidi ingenii lepores consecravit supremo Numini ; hæc auctoris pectus inflammavit divino quodam afflatus ardoris, qui, ut in ipsius animo diuturnæ vitæ cursu debilitatus nunquam est, ita in opere vivit flagrante semper, longo tanti laboris traetatu nunquam extinctus. Eadem etiam majores mihi fecit spiritus, ut natum suis auspiciis Carmen, in quo lineamenta quædam imperfecta reliquerat magni artificis impetus, quasi Apelleam tabulam aliquâ ex parte conformare auderem; eadem nunc jubet munus hoc sibi pretiosissimum ad pedes Tuos deferri. Semper enim Te, SANCTISSIME PATER, Religio tulit in oculis; ipsa Tibi primis ab annis tenerum pectus imbuit amore sui. Te suo statim impositum sinu fingere studuit ad eas artes, quæ supremam hanc, quam nunc obtines, dignitatem decent. Ideo Te collocavit in excelso Sionis monte sublimem, ut omnibus iis, qui pro Israële præliantur, signum exemplumque dares: atque adeò Te ipsius Dei Legatum in terris, Christique Vicarium, ultro sibi patronum depositis liber, in quo Cardinalis, unus ex electis viris strenuis de cuncto Israël,

qui Moysis Christiani vigiliarum laborumque partem in se suscipiant, causam supremi Numinis adversus Atheos tuetur, & ad tuendam adversus Deistas Christi causam se se accingit.

SED & alio jure SANCTITATI TUÆ debetur pium hoc clientelæ vestigal. Quem auctori amorem reverentiae plenum injecerant cognitæ SANCTITATIS TUÆ virtutes, is hujuscce frontem operis alio nomine, præter quam Tuo, non sineret honestari. Omnium & Naturæ & artis Miraculorum spectator elegans, sagacior etiam animorum æstimator, cum Italianam longo usu perspectam habere studuisse, inter plurima pulcherrimæ Regionis ornamenta, nihil ipsum & amore devinxerat magis, & admiratione commoverat, quam conspicua in Te, excellentis ingenii altitudo, præcæ integritas, bonarum artium studium ingens, subactum litteris ac subtile judicium, tenerrima eadem & animosa pietas, ardor in Religionem generosus, omnes denique egregiæ dotes, quas intelligenti viro in SANTITATE TUA, patefecerat conjuncta Tecum necessitudo: quem sanè maximum ex Transalpinis iteribus fructum retulisse sibi videbatur. Me vero quem

*in intimos animi sinus penitus admiserat, hos de Te
sensus inter permultas magnificæ indolis opes, in illo
saepè deprehendisse profiteor. O Virum, & Tibi,
SANCTISSIME PATER, & Ecclesiæ toti, &
Patriæ, & mihi quoque eheu desiderabilem! quorum
omnium gloriæ consulere me arbitror, dum illius consulo
memoriæ. Hoc illustre monumentum ex quo depositum
in manus meas morientis amici manus, ipsius quidem
animus & in Poëmate spirans, & toto meo pectorè
acceptus, meque in opere perpoliendo adjuvans, sua-
dere mihi non desit, ut hunc sui ingenii partum Tu
potissimum patrocinio committerem. Hanc quam ex
ipso mihi videbar audire vocem, secutus sum eo liben-
tius, quod Tuarum ego quoque virtutum testis, &
alloquii Tui benignitate non semel perfusus, summâ erga
SANCTITATEM TUAM observantiâ, ac religio-
fissimâ veneratione cum præstanti Viromaxime conser-
tirem.*

*D U M Tu igitur, BEATISSIME PATER, non
moribus solum Tuis ac legibus, sed scriptis etiam pu-
rissimo Christianæ eruditionis succo imbutis, Ecclesiam
exornas, accipe testimonium hoc sanctissimæ nostræ*

*Religioni redditum ab Eminentissimo Cardinali, quem
amabas, ab eo quem ipse amavit nunc oblatum
TUÆ SANCTITATI, curasque meas velis Aposto-
licâ benedictione consecratas. Hanc unam laborum his
in terris mercedem toto animo concupivit*

SANCTITATIS TUÆ

*Obsequentiissimus, humillimus
& addictissimus servus*

*CAROLUS D'ORLEANS DE ROTHELIN,
Presbyter & Abbas.*

a iiij

PRÆFATIO.

TANDEM exit in lucem multis ab annis efflagitatum opus, cuius per totam Literarum Rempublicam fama latè pervagata est. Quod enim in Principum virorum liberis publica exspectatio facit, ut eos vixdum ex incunabulis egressos multorum aures oculique prosequantur, eorum facta explorent, dicta omnia excipiant, spargantque in vulgus, affingant etiam aliquid aliquando; id in magni Cardinalis Poëmate, ex quo primùm inchoatum est, evenisse mirum videri non debet. Nec sanè obscurum esse poterat, quod in manibus tamdiu versaret Vir in tantâ luce collocatus: ac præterea, cùm id postulabat & ipsius rei natura & diligentia auctoris, ut in consilium adhiberet homines in maximis artibus, de quibus disputatio erat, præstantissimos; tum

a iiiij

si quæ fortè carmina recitaverat, eorum vis
in audientium animos altius penetrans eos re-
linquebat aculeos, ut continere ipsi se non
possent, quin eadem quoque, quantum me-
moriā consequi poterant, proponerent alio-
rum admirationi. Hinc quasi subreptas auctori
gemmas, iis ut opera sua distinguerent, multi
protulerunt, cùm Anti-Lucretium nosse pars
urbanitatis putaretur. Itaque, quod necesse
erat, factum est, ut, dum per ora manusque
multorum versus illi volverentur, attrita quæ-
dam, quædam aucta, alia perturbata aut variè
depravata in publicum pervenerint; nonnulla
etiam, quæ deinde auctor ipse maturore ju-
dicio perpensa immutavit. Quæ igitur hactenus
ex Anti-Lucretio derivata, nec satis sincera,
passim emanarunt; ea jam integritati suæ redi-
ta, nunc in ipso fonte haurienda proferimus.

Quanquam autem, qui libros alicujus post
mortem auctoris edunt, de vitâ ipsius solent
aliquid præfari, ut aut ab homine commen-
dationem operi, aut ab opere laudem homini
concilient, id nos tamen hoc in loco super-

vacaneum fore duximus. Talis ille Vir fuit, ut
tot inter ejus decora vel minimum sit floruisse
maximâ gloriâ Poëseos: opus autem est ejus-
modi, ut aliorum ejus factorum claritate non
indigeat. Neque verò magnarum rerum, quas
gessit, memoria unquam intercidet, & gentis
Gallicæ consignata fastis, & politissimorum
ingeniorum præconio testata.* Nam in utrâque
Regiâ & Inscriptionum ac Litterarum & Scien-
tiarum Academiâ vitam ipsius moresque exi-
miâ dicendi facultate persecuti sunt Viri iif-
dem doctrinarum artibus, quibus ipse præstítit,
excellentes Bozius & Mairanius, qui quam
laudis mercedem illustribus ingeniis post obi-
tum persolverunt, eâdem sibi mercede præ-
claram quoque famam paravere.

Ex duabus his laudationibus, quarum altera
jam in manibus hominum versatur, altera
hactenus audita tantùm summum legendi de-

* Eloge de M. le Cardinal DE POLIGNAC, prononcé
dans l'Académie Royale des Inscriptions & Belles-Lettres,
par M. De Boze.

Eloge de M. le Cardinal DE POLIGNAC, prononcé
dans l'Académie Royale des Sciences, par M. De Mairan.